Datum
2022-06-03

Diarienummer
101-11041-2022

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Remissvar över promemorian Viktigt meddelande till allmänheten en översyn av VMA-system (Ds 2022:1)

Ju2022/00440

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län instämmer i huvudsak med de förslag som utredaren föreslagit.

Länsstyrelsen anser det positivt med en gemensam författningsreglering. Det är positivt att MSB får ett samordnande ansvar för helheten kring VMA-systemet och får föreskriftsrätt. Det är en fördel att kommunerna fortsättningsvis ansvarar för sändningen i de anläggningar för utomhusvarning som kommunerna förfogar över.

Länsstyrelsen föreslår dock

- att anläggningar med farlig verksamhet enligt 2 kap. 4 § lagen om skydd mot olyckor (LSO) och kärnkraftverken ska få behålla behörigheten att utlösa VMA enligt dagens rutiner

- att räddningstjänsten, länsstyrelsen eller civilområdeschefen ska ha möjlighet att aktivera flyglarm och

- att varning via mobiltelefon inte ska kunna ses som ett enskilt och komplett varningssystem.

Länsstyrelsens synpunkter på utredningens förslag

9.6 Vilka aktörer ska vara behöriga att begära sändning av VMA

Länsstyrelsen anser att enskilda aktörer som bedriver anläggningar med farlig verksamhet enligt 2 kap. 4 § LSO och speciellt de som bedriver kärnkraftverk bör ha kvar behörigheten att begära sändning av VMA enligt dagens rutiner.

VMA ska kunna användas för att varna allmänheten vid olyckor som innebär fara för omgivningen. Vid verksamheter som hanterar farliga ämnen kan det vara avgörande för allmänhetens säkerhet att snabb varning kan ges. Om en analys visar på en tidsvinst om verksamhetsutövaren själv utlöser VMA bör detta möjliggöras, analysen bör utföras av verksamhetsutövaren och räddningstjänsten i samverkan. Länsstyrelsen anser att den rätta kompetensen finns hos dessa aktörer för att rätt bedöma behovet av att sända VMA.

11.5.2 Ansvar för sändningar i utomhusvarningssystemet

Länsstyrelsen delar uppfattningen att förvarningstiden vid flyglarm kommer att vara kort varför det är viktigt att också larmkedjan är kort. Länsstyrelsen anser att huvudansvaret för flyglarm bör ligga hos Försvarsmakten som är den myndighet som har bäst lägesbild och förutsättningar för uppdraget.

Länsstyrelsen anser dock att det bör finnas fler aktörer som kan säkerställa funktionen flyglarm. Vi föreslår därför att även räddningschefen i sin kommun och länsstyrelserna eller civilområdeschefen ska ha möjlighet att aktivera flyglarm.

14.7.2 VMA bör som huvudregel sändas i radio och TV samt mobiltelefoner

Länsstyrelsen instämmer inte i att varning via mobiltelefoni ska kunna ses som ett enskilt och komplett varningssystem. Utvecklingen av VMA i mobiltelefonen har utvecklats genom geografisk positionering men är inte tillräckligt tillförlitlig. Det visar inte minst erfarenheter från tidigare inträffade händelser. Därför bör radio, telefoni och tv även fortsättningsvis komplettera varandra.

Vid komplexa situationer kan det krävas flera på varandra följande VMA. Det kan vara allt från terrordåd till i yttersta fall flyglarm. Ett SMS-baserat system kommer inte kunna säkerställa i vilken ordning de ska skickas till terminalutrustningen. Detta kommer leda till missförstånd hos mottagarna. Risken för långa köer i systemet underskattas också om systemet ska användas vid höjd beredskap då en del av infrastrukturen kan vara påverkad. Vidare kommer SMS-baserade

varningar att även i enklare fall komma med olika tidsfördröjning, vilket kommer skapa förvirring och i värsta fall inte nå mottagare i tid.

Länsstyrelsen vill även framföra att vid utomhusvarning och flyglarm hörs varningen bra utomhus, men att det idag byggs byggnader med allt bättre ljudisolering samt med fler våningar under markplan varför vi vill understryka vikten av att även i framtiden samtidigt kunna larma även via telefoni utan fördröjningar.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding med sakkunnig Torwald Snickars som föredragande. I den slutliga handläggningen har också samhällsbyggnadsdirektör Mathias Wahlsten och rättsdirektör Helena Remnerud medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd